

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Pickpocket compounds from Latin to Romance

Nielsen Whitehead, B.

Citation

Nielsen Whitehead, B. (2012, April 26). *Pickpocket compounds from Latin to Romance*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/18706>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/18706>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/18706> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Nielsen Whitehead, Benedicte

Title: Pickpocket compounds from Latin to Romance

Date: 2012-04-26

SAMENVATTINGEN/SUMMARIES

Nederlands

Dit proefschrift bestaat uit een studie van de ontwikkeling van een bepaald type samenstelling in het Proto-Indoeuropees, het Latijn en het Romaans. Het gaat hierbij om het type dat omschreven kan worden als een ‘samenstelling met een werkwoordelijk hoofd als linkerdeel’; zelf gebruik ik de Engelse afkorting ‘PICKPOCKET compound’, in het Nederlands ook wel te vertalen als ‘BREKEBEEN-samenstelling’.

Het linkerdeel van dergelijke samenstellingen is afgeleid van een werkwoord, terwijl het rechterdeel over het algemeen uit een object bestaat; bv. Engels *pickpocket* ‘zakkenroller’ en Nederlands *brekebeen*. In het Engels zijn de samenstellingen in de meeste gevallen agentief: ze verwijzen naar de agens van een zekere werkwoordshandeling. Echter, in tegenstelling tot het veel productievare type samenstelling zoals bijvoorbeeld *tongbreker*, waarbij de deverbale agens met *-er* is gemarkeerd, is er geen sprake van een suffix dat deze agentiviteit aanduidt.

BREKEBEEN-samenstellingen zijn zowel te vinden in de oudere lagen van het Grieks en Indo-Iraans als in de middeleeuwse stadia van het Germaans, Slavisch en Romaans. Het taalkundige debat, dat in dit proefschrift wordt voortgezet, draait om twee kernzaken: (1) de vorm van het type en (2) de oorsprong ervan.

(1) De vorm wordt aan nader onderzoek onderworpen in hoofdstuk 2. In dit hoofdstuk worden de grondbeginselen van nominale samenstellingen heroverwogen en de belangrijkste verschillen tussen de BREKEBEEN- en de TONGBREKER-samenstellingen nader toegelicht. Het hoofdstuk bevat ook een beknopte bespreking van het Griekse, Indo-Iraanse en Germaanse woordmateriaal. Dit vergelijkend perspectief wordt verder uitgewerkt in de hoofdstukken 3 tot en met 5. Een belangrijke conclusie en tegelijk ook antwoord op een van de meest-besproken vraagstukken uit het debat is dat het type samenstelling niet kan worden verklaard als een geüniverbeerde imperatief-constructie.

(2) De oorsprong van het type wordt eveneens kort onderzocht in hoofdstuk 2, en daarbij schets ik wederom een overzicht van de situatie in het Grieks en Indo-Iraans. In hoofdstuk 3 tot en met 5 komt het Latijnse en Romaanse materiaal aan bod, en uit

een heranalyse blijkt dat het Latijn geen bewijs biedt voor het bestaan van een Proto-Indo-Europese oorsprong. Weliswaar zouden de wortels van het Romaanse type eventueel in het Latijn kunnen liggen, maar op basis van de theoretische overwegingen zoals uiteengezet in hoofdstuk 2 lijkt het waarschijnlijker dat het BREKEBEEN-type onder de gegeven typologische omstandigheden spontaan is ontstaan. Tot slot concludeer ik dat de middeleeuwse Germaanse en Slavische types hun bestaan ontleen aan een Romaans adstraat, en als zodanig geen relevantie hebben voor de reconstructie van het Indo-Europees (zie de samenvatting in hoofdstuk 6.3).

English

This thesis discusses the development in Proto-Indo-European, Latin and Romance of a word-formation pattern which the most adequate terminology in use dubs ‘verbal government compounds with a governing first member’; I use the shorthand ‘PICKPOCKET compounds’.

The first member of such compounds derives from a verb, while the second mostly represents its direct object: thus English *pickpocket*. Most English examples are functionally agent-nouns, referring to the agent of the implied verbal act. Nevertheless, they lack a suffix indicating this. By contrast, the more prolific type of compound agent-noun, represented by *truck-driver*, has the deverbal member second and carries an agentive suffix, *-er*.

PICKPOCKET compounds are attested in early strata of Greek and Indo-Iranian and in medieval strata of Germanic, Slavic and Romance. Latin has around a dozen examples. The scholarly debate, continued in this thesis, has been centred round two issues: (1) the morphological make-up of the type and (2) its historical origin.

(1) is preliminarily assessed in chapter 2, reviewing the basics of nominal composition and providing an account of the fundamental difference between PICKPOCKET and TRUCKDRIVER compounds. It contains a cursory discussion of Homeric Greek, Indo-Iranian and Germanic representatives. This comparative perspective on the morphology of the type is continued in chapters 3–5 on Latin and Romance. An important conclusion, and an answer to one of the most-discussed questions in the debate, is that these compounds cannot be considered unverbated imperative clauses.

(2) is likewise assessed preliminarily in chapter 2, offering an outline of the history of the Greek and Indo-Aryan material. Taking the history of the Latin/Romance

material up for revision, chapters 3–5 conclude that Latin offers no evidence in support of a Proto–Indo–European type. The Romance type may have an origin in Latin; however, the theoretical considerations laid out in Chapter 2 suggest that given the relevant typological conditions, new compositional types may arise spontaneously. Finally, the medieval Germanic and Slavic types result from Romance adstrate and have no bearing on Proto–Indo–European; see the summary discussion in 6.3.

